

Patsient ei vaja arsti karistamist

Kadri Tammepuu

Eesti Patsientide Liit, juhatuse liige

Eurobaromeetri raportis¹, mis küsitles elanikke ravivigade osas, uuriti muuhulgas, kas vastanud või nende pereliikmed on haiglas olles kannatanud ravivea tõttu. Soomes kogunes jaatavaid vastuseid 22%, Eestis 27% juhtudest, Euroopa keskmine oli 18%. 2016. aastal esitati ravivigade uurimiseks kaebusi põhjanaabri juures 36 korda sagedamini – Soomes 5371, Eestis vastavalt 147^{2,3}. Patsientide Liidu praktika kinnitab, et tavaliselt jäetakse pretensioon meil lõpuks esitamata, kuna avaldusi menetleva komisjoni arvamusest pole suurt kasu.

Lahendamata probleemiga võib patsient küll pöörduda kohtusse, kuid enamasti lõpeb see käik pettumusega. Õiglane kahjutasu ravivea tõttu töö kaotuse või saadud puude kompenseerimiseks on nagu lotovõit, mida pea keegi kunagi näinud ei ole.

Mida Põhjala riigid, Taani ja Uus-Meremaa patsientide kaitsmisel teisiti teevad? Nimetatud riikides on leitud, et loobudes arsti süüdistamisest jõuavad patsiendid kiiremini, odavamalt ja tõenäolisemalt hüvituseni. Suuremate tüsistusriskidega raviprotsessid on tihti seotud mitte ühe arsti, vaid meedikute meeskondadega, kus kindla isiku vastutus on hajunud ja süüdlast pole võimalik kindlaks teha. Patsientide ohutus on paremini kaitstud seal, kus arstlikest vigadest ja ravitüsistustest saab avatult rääkida, neid analüüsida ning neist on võimalik õppida ka teistel arstidel ja meditsiinitudengitel.

Pennsylvania Ülikooli sotsioloogiprofessor Charles Bosk on tõdenud: „Kui patsient ravi käigus kahjustada saab, siis ootab ta siirast vabandust, ausat selgitust ning kinnitust sammude kohta, et kellegi teisega midagi sarnast edaspidi ei juhtuks.“⁴ Eksimine on inimlik, kuid ravivea tunnistamise tähtsaks eelduseks on vastastikune usaldus. Samas kipub just viimane tänases süsteemis murenema ja avalik ressurss kulub poolte lepitamise asemel nende tülli ajamisele. Tuleviku ravitulemused halvenevad – inimeste mittevajalikud kannatused kasvavad ja rahavajadus tõuseb.

¹ http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_241_en.pdf

² <http://www.pvk.fi/en/statistics/>

³ http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/sisekomm/akek_ ja_ tke_ tegevus_ arvudes.pdf

⁴ <https://www.propublica.org/article/patient-safety-medical-error-hospital-no-answers>